

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12' — pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: URAY SANDOR.

A lelkipásztor és a háború

Érdemes volna végigtanulmányozni a mult világháború alatt született prédikációs köteteket. Ma már emlékszámbe mennek ezek a „háborús egyházi beszédek“, de mindig élő reflexei maradnak valaminek: hogy *tisztázatlan volt még a kapcsolat lelkipásztor és háború között*. Nem azt jelenti ez, hogy sok lelkipásztor ne vette volna ki részét a háborúból. Nem egy szerzett katonai kitüntetést, sebesülést, vagy lett éppen hősi halott, aki meg itthon maradt, ne tett volna sok hasznos dolgot *nemzeti szempontból*. Abban pedig igazán nem lehetett kifogás, hogy a prédikációk ne lövelltek volna magukból elég irredentizmust, hisz még ma is nagy hatással tudja őket „elprédikálni“ a pusztán szavalo tehetése miatt theológiára tévedt ifjú. De mintha nem egészen a *lelkipászlorság maga magából való*, belső törvényei határozták volna meg a háborúhoz való viszonyt. A mult háborút bizonyos fokig még mindig racionalista örökséggel, a kultúrprotestantizmus és liberális fogalmazású humanizmus sovány emlőjén tengődte végig egyház és lelkipásztorkodás. Világos hogy a vér- és tüzesőt is egy szép illúzió szemüvegén át nézte: a háború után minden jól lesz, minden kismul, minden eléri légius létformáját. Háború nyomán is halad az ember szép csöndesen a tökéletesedés felé. Majd a kultúrember egyszer észhez tér, nem nyúl többé fegyverhez! Addig pedig tekintsünk úgy az „elesett katonák testére“, mint a jobb jövő zálogára! S piros vérük mögött már felpiroslik egy magyar apokaliptika... S bizony a jövő nem lett valami túl jó, a magyar apokaliptika is Trianonba dermedt, az ember sem lett valami túl-légius. Még 1943-ra sem. Mintha az elmult lelkipásztori háborúszemlélet kissé cáfolva lett volna...

Mindaddig, míg a kultúroptimizmus páholyából nézzük a lelkipásztor és háború viszonyát, a lelkipásztor két véglet közt választhat. Vagy *katonai erényeket zengő trombitává válik*. Itt előbb-utóbb groteszkül fog hatni, mert ő maga legtöbb esetben nem megy a frontra, szószékről pedig nincs elég „morális“ alapja megmutatni: „ki a legény a gáton“. Ezt sokkal jobban elvégezheti a káplár, mert kemény beszéde mögött katonai aranyfedezet is van! De meg könnyen válhatik belőle homiletikai elesés. Egyfelől az Ige sajátos mondanivalóját árulja el,

másfelől a nemzeti katonaeszményt pusztá lírává cseppfolyósítja. Csak szerény kis kobzosa, lantosa lesz a menetelő hadaknak. Vagy előbb-utóbb beleesik a másik végletbe: *a katonásult világban — önkénytelenül is — a polgári pacifizmus képviselője* lesz. (Jól ismerjük szószékeinken a világbéke doxológikus emlegetését.) Itt könnyen kerülhet nemcsak a naivság, de a nemzeti szempontból kifogásolható magatartás síkjára. Egyéb okok mellett már csak azért sem nézhet így keresztül a háborún, mivel a nemzet háborúja ő érte is folyik.

Már most a lelkipásztor *munkája* is e két véglet közt helyezkedik el. Csak annyiban válik hasznossá pásztori munkája háború idején, amennyiben jó hazafi, vagy amennyiben közéleti súlyával is hatni tud a front mögötti társadalom életére. De előbb-utóbb rá kell döbennie, hogy nem tudja úgy védeni a belső frontot, mint a katona a külsőt. Hisz nincs ereje sem a békebeli közerkölcsöt konzerválni, sem a gazdasági, társadalmi jégzajlást megállítani. Rá kell döbnie, hogy az ő *háborús munkaterülete nem merülhet ki a belső front szolgálatában*.

Világos, hogy így a *módszerek* tekintetében is ijesztő lesz a kapkodás. Csak azt látja, hogy van egy állami törvény, mely a hadmentességét biztosítja. Hogy ne legyen hát itthon „lebzselő fekete“ ember, kínosan érzi, hogy neki is tennie kell valamit! Közben a gyülekezetben is a háború nyomán bizonyos üresség áll elő. Mennyiségileg úgy, hogy üresebbek lesznek a templomok, minőségileg úgy, hogy mindenki jobban figyel a front felé, mint a szószékre. Mintha már csak a kőtemplom lenne egy szimbolikus gyülekezet s ennek ő egy szimbolikus paramentuma. Kezdi valahogy úgy érezni magát, mint égő háznál a kicsi gyermek: locsolnak a tűzoltó bácsik, neki is kellene valamit tenni! Kezébe vesz hát egy kis eszéze vizet s hátulról, félénken odaönti a tűz — mellé... A lelkipásztor is azt érzi, hogy *valamiért* itthon maradt *valamit, valahogyan tennie* kell! S személyes találékonysággal *sok mindent* feltalál: most egy katona ügyében zörget, most egy tabori lapra ír, most egy család ügyes-bajos dolgát intézi, most átképzti magát levanteoktatónak, most Tolnai Világlapját gyűjt a katonáknak... De az alapbaj mindig ott van: nem a lelkipásztori *minősége* határozza meg a munkát.

Döntő kérdésünk tehát: Mi a sajátos missziója a lelkipásztornak háború idején? Nem úgy, mint

hazafinak, nem úgy, mint pacifizmusba higult polgárnak, nem úgy, mint ígéhirdetéssel álcázott hadilantosnak, nem úgy, mint nemes és százkezü-százlábú emberbarátnak, hanem *mint lelkipásztornak*.

Először tehát a lelkipásztori hivatás *teljesen tiszta szemléletére van szükség!* Az Ige alapján az Állam által is elismert egyházi törvény világosan meghatározza: „Krisztus az Ő anyaszentegyházának *mindenkor* ad pásztorokat, tanítókat szolgálat munkájára az Ő *testének építésére*“ (E. T. II. tc. 1. §). Tehát mindenkor pásztornak kell lennie, *háború* idején is. A tábornok békében is tábornok, a pásztor háborúban *is pásztor!* Ép a totalisnak titulált háborút tanít meg rá: hogy mindenkinek a saját lényegét kell beleadni. Nem a katonaruha tesz valakit katonává, hanem hogy a maga posztját — bárhol legyen is — ugyanolyan hősiessé állja, mint a katona. A lelkipásztor tehát, mint *lelkipásztor* álljon ugyanolyan keményen! Másfelől, bárhogya felfordul is minden, egy pillanatra se higgye, hogy most minden az ágyúcső körül csoportosulván, egy lelkilégüres tér állt be, egy szakadás, pauza az Anyaszentegyház életében. Mert ha így hiszi, akkor valóban nagyon kis fiúnak, nagyon íci-pici pásztorocskának érezheti magát. Csak tiszta lelkipásztori szemlélettel látja meg háborús munkájának célját és területét: nem a belső front védelme, hanem *Krisztus testének építése*. Azt lássa meg a háború veszedelméből: hogy Krisztus testét sebzi, azt lássa meg hasznából: hogy Krisztus testét teszi láthatóvá.

Másodszor pedig egy *új háborús szemléletre van szükség*. Minden háborúnak két alapkötvetkezménye van. Az egyik: *romok nőnek a nyomában*. Évek múlva lehet csak felmérni, mennyi anyagi rom marad a nyomában. S évtizedek múlva sem lehet felmérni, mennyi *lelki* rom lesz az emléke. Mennyi új bűn születik, mennyi régi imádság hal meg, mennyi lelki téglája török porrá Krisztus testének. Másik következmény: az *értékrendszerváltozás*. Világnézetekben és embereszményekben. Tíz évvel ezelőtt pl. a jó diák eszménye a klasszikusokon rágódó volt, a „tanártípus“. Aki motort vezetett, repülőgépeket csodált, magaviseletből eleve csak kettést érdemelt. Ma a pilótatípushoz tolódot az embereszmény. Nem beszélve pl. arról, hogy csak két évig tartó háború legalább oly gyorsan forogtja az ideológiákat, mint az ügyes kártyás a lapokat. Már most nehéz volna felfedezni, hogy ez a rohamos értékváltozás axiológiai értelemben is felszálló sort mutatna, hisz szükségképpen a pragmatikusság határozza meg. Tehát pozitívumot a háború csak egyet adhat: apokaliptikus méretekben *mutatja meg az ember csődjét*. Tehát semmiképpen sem az ember tökéletesedése tűnik fel a háttérben, hanem a Kegyelem, mely egyedül fogja megmenteni a rommá lett embert nem valamelyik nemzet, hanem Krisztus örök egyháza számára.

Ha erre nézve van az *igazi* lelkipásztori munka háborús időben, úgy a nemzeti, mint a belső front területén is sokkal többet használhat. És főleg az egyetlen lehetőség: hogy háborúban is komolyan vegyék ezt a palástos *óvilt* vagy lelki fegyverrel küzdő katonát. Azt pedig végkép nem szükséges munka meghatározóvá tenni, hogy a hadban álló világ szükségesnek ítéli-e Krisztus egyházát. Az se inspirálja, hogy még a harcoló állam is tiszteli a

„pap kezébe nem való fegyver“ elvét s ezért hadmentesíti, hanem minden: onnan vezessen le, hogy a Krisztus testének építése történelmileg is van olyan nagy horderejű, mint a legnagyobb front eseményei...

Rá egy tartozik: a háborúban is csődbejutott embert terelni, pásztorolni Krisztus felé...

Innen indul ki a „mit?“ és „hogyan?“.

Két „háborús“ munkacsoport lesz.

1. *Háborúban még szívósabban tovább folytatni azt a munkát, ami békében is hivatása*. Semmi szükség, hogy egyfelől a „csökkentsük csak“ közellátási jelzőt vigye a munkájába, másfelől, hogy minden munkaellenvezést katonai fogalmakkal lessen be. Nem kell azt hinnie pl., hogy levente-bibliaórát stilszerűen csak teventeruhában lehet tartani. Ad abszurdum lehetne fokozni: az úrvacsorai kenyeret is csak katonai „komisszal“ lehessen kiszolgáltatni. Ha tovább is csak az Igét hirdeti, akkor minden háborús helyzetben megtalálja a határozott mondani-valót. Frontra induló katonáknak nem fogja azt prédikálni, hogy legyetek vitézek. Ezt sokkal jobban eldönti a 39-es bakavirtus, meg az ezredes úr személyes példája és pattogó beszéde. Hanem azt hirdesse, hogy az aknamezőkön is maradjatok meg Krisztus élő köveinek! Ha sebesülteket látogat, a fagyott lábakon, szétlőtt karokon túl lássa meg a fronton sebesült lelket is! A gyermekmissziót ne állítsa le, mert bezárták az iskolát. Most éppen azért van rá nagyobb szükség. Ne álljon le az ifjúsági egyesület, mert őt legénykatonai szolgálatra hívták, a leánykör, mert önkéntes ápolónőnek ment a titkárnöje, a nőszövetség, mert az asszonyok a maguk bajával vannak elfoglalva. Családi istentiszteleten ne a fronton lévőkért való fájdalmat szítsa crescendo, beszéljen inkább a család Istentől rendelt hivatásáról még háborúban is...

2. *A háború teremtette új keretek, alkalmak*. Háborúban jobban be vannak szervezve az emberek. Bajtársi szolgálat, ápolónői alakulatok, leventeintézmény kiterjedése, frontra indulók, frontról érkezők stb. Olyanok is elérhetőek lesznek, akikhez békében nem tud hozzáférni. Ebbe a nagy sürgős-forgásba mindig vigye be az egy szükséges dolog realitását.

Néhány hét és beáll a missziói munka „holszezonja“. Falun még jobban, mint városban. S pontosan ezalatt az idő alatt a háború dinamikája kint és bent még jobban kitágul. Itt múlik a téli „holszezon“. Még csak most néznének a lelkipásztorra kesernyés szemmel. Hisz három hónapig „ráérő“ ember. Pontosán ezt az időt használja fel a háború nyújtotta keretek betöltésére. Ha csak arra gondolunk itt Debrecenben pl., hogy a saját körzetében a hadbavonultak családját maga, rendszeresen látogassa, minden ezzel kapcsolatos feladatot mint igazi pásztor elvégezzen, azonnal illuzórikus lesz ez a háromhónapi holszezon.

A háború teremtette lelki romhalmaz, mint lemérhetetlen lehetőség, a földi és emberértékek széles villogása, mint elszabadult lidércalak ott táncol a parókiák ablaka alatt. Delirios szemekkel talán véresre, meztelenre bokázza magát... Békezenegésű harangok indulnak el ágyúvá válva messzi mezők felé, kőtemplomok csillaga fölött bombázógépek sejtelve kering, de egy harang mindenhol meg kell hogy maradjon: a lelkipásztor hite, hogy „Krisztus testének építésére rendeltetett...“.

(Debrecen.)

Konez Zoltán.

Milyen legyen az új Énekeskönyv?

A debreceni református theologusok „Közlöny“-ének 1943 júniusi számában cikk jelent meg ezen a címen: „Milyen lesz az új énekeskönyv?“. A cikkirő azzal a panasszal kezd, hogy „egyszer-kétszer már mondogatott véleményt“ az ő lapjuk az énekeskönyv és főleg a zsoltár dolgában, de „talán meg se hallották a nagyok“.

Ez tévedés, mert mindenkit meghallgattak az új Énekeskönyv ügyében — a legelső megmozdulástól fogva —, aki értelmesen megindokolva, művészi érzékkel és egyszerűséggel hozzászólt. Kezdve a több ezer kérdőívvel — amelyeken mindenki bőségesen kifejtette ez irányban minden véleményét — és folytatva a februárban tartott háromnapos budapesti konferencián, amelyen nem „a nagyok, hivatalosok, szakértők“ vettek részt csupán, hanem — Karácsony Sándor javaslatára és a konvenci Elnökség felkérésére — még olyan kicsinyek is előadhatták nézeteiket, akik pl. Karácsonnyal és egymással teljesen ellentétes véleményen vannak a zsoltárkérdésben.

Ha Ágoston Sándornak lassan megérlett, kialakult véleményét, amely szerint „a Délvidéki Énekeskönyv második kiadásánál már nem fog ragaszkodni mind a 150 zsoltár valamennyi Szenczi-versszakára fölvételéhez“ Révész Imre aláhúzta: mi még egyszer aláhúzzuk, bármennyire „fáj ez a mondat“ a cikkirőnek.

Az ízlések ugyan különböznek, de itt nem ez a kérdés, hanem döntő csak az lehet: való-e keresztyén gyülekezet templomába énekeknek az ilyen — cikkirőnk által elsősorban visszaahított — versszak (amelynek csak dültbetűkkel szedett részét idézi cikkirőnk):

*Kelj föl, Uram, tarts meg,
Ellenségim vond meg,
Megtörvén ő fogokat!
Mind összepaskolod
És arculesapdosod
Az Isten-útálókat. (III: 4.)*

A második idézet — így kiragadva — valósággal lázító; csak akkor jut jóra, ha végignézzük az egész strófát:

*Hogynem kiknek sok mustjok terem,
Búzajokkal rakva sok verem,
Mikkel élnek bőségesen.
Azért élek jó békességben,
Fekszem, aluszom kedvemre,
Uralkodván lakom földemben
Bátorságos örvendezésben,
Mert az Úr vigyáz életemre. (IV: 4.)*

A harmadik idézet csak félmondatból áll:

*Uram, meddig hagysz engem
Ekképpen veszekednem (?)
E nagy gyötrelemben? VI: 3.)*

Nyilvánvaló, hogy nem civakodásról, pörlekedésről van szó. Itt a veszekedés: gyötrelemben való veszködést, kínlódást jelent (lásd: Kállay zsoltárford. „Megrémültek az én csontjaim.“). Tehát kérdőjel nem kell a második sor után semmiképpen.

Azután idéz a VIII. zsoltárból, éppen ott hagyván félbe, mikor az állitmányra kerülne a sor. Majd elősorolja a jelenlegi Énekeskönyv „bárgyúságai“-t, amellel belesik ő maga abba a hibába, hogy minden komolyságot elvet és vicclapba való szójátékkal igyekszik helyreütni az eddig is túlságosan keserű hangot!

Megnyugtathatjuk az Énekeskönyv sorsáért aggodókat, hogy semmi fölösleges „bárgyúság“ nem fog bennmaradni vagy belekerülni, hiszen azért dolgoznak teljes lélekkel a kipécézett „hivatalosok, szakértők“; de *egy akarattal*, és nem kákán esomót keresve.

Az a véleménye, hogy kép kell a híveknek, kép, amelyből egyet se hagyjanak kil Hát az „erős vihar, kis gyenge szél“ közös megegyezéssel kimarad. De a cikkirő által kijelölt XXIX. zs. ezen két versszakáról sem merném állítani, hogy nélkülözhetetlen, mint keresztyén templomba való örök érték:

(XXIX: 3—4.)

Az Úristennek szava A cédrusokat rontja,
Töri a cédrusfákat, Libánuson állókat.
A Libánus és Sirion Ugrádoznak borjú módon,
És mint az egyszarvú vemhe Tombol a sűrű erdőbe.
Az Úrnak szava széjjel Sebes tüzlángot lövel,
A pusztát megrettentí, A Kádest megrendíti.
Az Úr szava úgy megzendül, *Hogy a szarvas idellenb*
[szül,
Nagy harsogásától annak Az erdők felszakadoznak.

Most jön az a sántikáló hasonlat, mikor az éneket a szavalással azonosítja és a „Nemzeti dal“-t emlegeti, hogy azt sem lehet megcsontítani.

Nagyon sokat halljuk azt a véleményt, hogy mi, reformátusok mennyire terjengősek vagyunk, mennyi rengeteg időt elpocsékolunk. Hát még ha pl. a LXXVIII. zsoltárnak mind a 36 versét végig akarnók énekelteni — a cikkben kifejezett kívánság szerint —, amelyből három versnél több igazán nem énekelhető áhitattal mai keresztyén közösségben... Idézem a cikkirőt: „Kifütyülnék?“

Legmesszebb ott veti el a súlykot, mikor így ír: „Ha már mindenáron törölni kell, hagyjanak ki mindent, amit a mostani zsoltár bevett, a kihagyottakat meg vegyék be.“ Most minden kommentár nélkül idézni fogunk a Délvidéki Énekeskönyvből, a (mostaniban) kihagyott versekből:

XXXII: 5.-

„Ne legyetek olyak, mint az öszvérek,
És a lovak, kiknek nincsen értelmek,
Kiknek zabolát vetnek szájokra,
Hogy ne nyargalhassanak szájokra!
A gonosznak szintén ez nyavalyája,
A mely őtet szájára nem bocsátja;
De körülveszi az Úr kegyelme,
Akinék ő minden hiedelme.“

XXXI: 7.

„Nagy szükség nyomorgat engemet,
Melyben elbágyadtam:
Kegyelmezz meg, Uram!
Az én orcám elrepedezett,
Lelkem elvajult, elholt,
Az én hasam meghijolt.“

XXXV : 8.

„A képmutató galibák Fogukat rám csikorgatják,
És rajtam nagy csúfságot üznek,
Kik csak zabalódást keresnek.
Uram, míg nézed ezeket?
Jövel, tartsd meg én lelkemet,
Egyedül voltom tekintsd meg,
Ez oroszlanoktól ments meg!

10.

Mert nem szólnak békességre,
De álnok szívök néz erre,
Hogy ők azokat háborgassák,
Kik békével e földet lakják.
A hitlen népek soksága
Száját szörnyen reámtátja,
Kiáltnak rajtam ha! ha! hát!
Mondván: szemünk jó dolgot lát.”

XXXVIII : 7.

„Mert elvajúdtak ágyékim,
Fájnak belim, Mik szintén elszáradtak,
Úgy hogy én egész testemben Épség nincsen,
Tagjaim elbágyadtak.”

LVIII : 5.

„Adjad, hogy széjjel locsanjanak,
Mint a víz, melyet kiöntnek,
Mint nyilak, kiket föllőnek,
Pozdorjakként törve lehullnak.
Mint az olvadt nyálas csiga,
Elfolyjon ezeknek dolga.” (Ez is kép!)

CVIII : 4.

„A Galádot is akképpen
Megveszem én nagy erőmben,
A Manasse is mind enyim,
Azonképen az Efraim.
Mind e seregek enyimek,
Erősségek én fejemnek.
Juda lesz királyi országom
És én törvényszerző regnálom.”

CXLVII., : 5.

„Ki ételt ad minden állatnak,
És az éh hollófiaeszkáknak,
Kik ő szájokat reátátják,
Kiáltván ételeket várják.
Őnéki semmi kedve nincsen
A lónak az erősségében,
Sem a férfinak száraiban,
Nem gyönyörködik ily dologban.”

(Ennek a zsoltárnak két utolsó : 9. és 10. verse is
fölsöleges szószaporítás, még itt is kár a helyet
foglalni vele.

Ugyanígy a CII. zs. 4—5. verse.

CII : 3.

„Böröm csontjaimhoz ragadt,
Keserves siralmam miatt
Ez iszonyú inségben.
Olyatén lettem szintén,
Mint pelikán a pusztában.
Siralmas kiáltásomban
Olvá lettem, mint a bagoly,
Mely a kietlenben huhol.” stb.)

Végül a CXLVIII. zsoltárnak kihagyott 3. ver-
sét hasonlítsuk össze a 100. (elvetett) dicsérettel;
igazán semmivel sem mond többet, mint az :

CXLVIII : 3.

„Mindeneknek módot ada,
Hogy kiki abban maradna.
Ti cethalak és mélységek,
Az Úristent dicsérvétek!
Tűz, köeső, hó és pára
Az Úristent fölmagasztalja,
Őt áldjátok, forgószelek,
Mik beszédének engedtek!

Ha ezeket valaki nagyon siratja : mindig meg-
találhatja a Délmagyarországi Énekeskönyvben.

De egy nagyon is vitatható elvi vesszőparipán
beleerőszakolni mindezeket az új énekeskönyvbe :
nagy kár lenne! Abba csak keveset vegyünk be, de
jót, énekelhetőt. Lehetőleg olcsón adjuk ki, **fel-
tétlenül hangjegyekkel!** Párhuzamosan csináltas-
sunk négyszólamú kiadást is hangszer (v. kar)
számára, nagyobb méretű füzetben, hogy egy ének
egyetlen, vagy két szembenlévő lapon elférjen és ne
kelljen fordítani, mint a legtöbb ügyetlenül össze-
állított énekeskönyvben. (Pl. Louange et Prière.)

Nagy-nagy szeretettel, jóakarattal, egymás iránti
türelemmel először megálmodjuk, azután összeállít-
juk lassan és talán még meg is érzük kincsünk ki-
alakulását ; boldogok leszünk, ha egy-egy arany-
szemecskét mi is tudunk beledolgozni.

Így semmiesetre sem lehet eredményre jutni,
ahogy cikkirónk teszi. Ahogy pl. Ádám Jenőt tá-
madja, nyiltan meg kell mondanunk, hogy annak sem
célja, sem értelme nincs. Éppen Ádám Jenő az, aki
a legélesebb ellentéteket közös nevezőre hozta.
Egymás éles kritizálásával bizony semmire sem men-
nénk ; pusztá polémiákból még nem alakult soha jó
eredmény ! Örüljünk, hogy van zeneértő, komoly
emberünk, aki nem sajnálja a fáradságot.

Hagyjunk fel már egyszer a genfi ritmus és a
(szent és sérthetetlen) Szenczi-szöveg össze-erőszakol-
lásával ; az *mind a kettő önmagában pártatlan és felül-
multhatatlan*, de egybekényszerítve : láthatja min-
den épérezékű magyar, hogy teljes képtelenség!
Ezen már túl vagyunk. Ez az, amit a nép soha be nem
fog venni, hiába veszik hangosfilmre a XC. zsoltárt
úgy, hogy : Tee-benned biztunk eleitől fóg-va, Ú-ram,

te-geed tar-tottunk hajle-künk-nak. — Sem azt nem
fogják énekelni a genfi ritmus szerint, hogy : Aaz

Ur en-né-keem öriző pasz-tó-rom... Kritikus cikk-
irónk a maga fensőbbségében bizony sajátmagára
mondott ítéletet „a falusi bácsik-nénik”-kel : az
olyan ritmusra, amely sem hangsúlyban, sem lükte-
tésében *nem magyar*, a verssel nem egyezik.

Abban az egyben értünk egyet, hogy az ilyen
gyönyörű régi éneken, „Semmit ne bänkódjál” :
nem lehet változtatni. Hát aki annyira lefitymálja
a „nagy úr”, a „szakértő” stb. címzésekkel meg-tisz-
telt jóakarátú református munkatársakat, mégis el-
nézi egy olyan, mindenikünk véleménye szerint
egészen nagy magyar embernek, mint Kodály, hogy
ilyen változtatást tegyen : „Máglyára vessen” he-

lyett „Koncra hányjon“-t írjon!? És erre azt mondja, hogy „Bocsássunk meg neki“, illet, csak azért, mert „ő katolikus vallású“... Hogy lehet ez?

Nagy szerencse, hogy nem a „Közöny“ kritikusára és a hasonló beállítottságú lelkekre van bízva az új Énekeskönyv ügye. Így megvan a remény rá, hogy lassan kialakul és az eljövendő békében megvalósul a mi Urunk segítségével. Legyen úgy, minél előbb! Imádkozik érte:

Ős-Székelly.

I R O D A L O M

Ineze Gábor: Az igazság iránt való engedelmességben. Budapest, 1943. Szerző a munkáját búcsúzóul a Budapesti Vallásoktató Testületnek és beköszöntésül a nagyváradi városi gyülekezetnek ajánlja. Minden emberi próbálkozás annyit ér, amennyi benne az igazság. De micsoda az igazság és honnan származik? Erre a kérdésre felel 175 lap terjedelmű könyvében az előnyösen ismert nevű egyházi író. Szerző értékeli az emberi gondolkodás által kitermelt logikai igazságokat és a megfigyelés által produkált empirikus eredményeket, de tudatában van annak, hogy ezek a „belülről származó igazságok“ tévedések, hamisságok és tökéletlenségek is lehetnek. Csak azok az igazságok igazán értékesek, amelyek a felülről, Istentől származó erkölcsi törvénynek: az Igazságnak a mértéke alatt is megállnak. Boldog az az ember, akiben a kétfajta igazság egyesül.

Az illusztris szerző nem saját igazságait mondja el, mondanivalóit az *Igazság iránt való engedelmességben* adja elő. A könyv tartalma: prédikációk, előadások, cikkek, emberrajzok, emlékezések, nekrológok és útinaplórészletek.

Lelkipásztorok, vallásánárok, ifjúságnevelők használnak forrásthatják. Melegen ajánljuk. — Megrendelhető a szerzőnél. (D. E. M.)

Dr. Pfeiffer Miklós: A katolikus egyház és a hazai nemzetiségek. A 40 oldalas, csinos füzet szerzője a kassai székesegyház kanonokja, ki azzal a kéréssel tisztelt meg bennünket, hogy munkájáról tegyünk említést lapunkban. Tulajdonképpen két egybekapcsolódó előadásról van szó, melyet az illusztris szerző a debreceni nyári egyetem tavalyi kurzusán mondott el. Alapvető rész után előbb a hazai vonatkozásokkal foglalkozik; majd az 1938 végén meginduló visszaesetelések utáni helyzet t és feladatokat terjeszti elő. Bevezető sorából idézzük ezt a pár mondatot: „Húszszentendős csehszlovákiai magyar kisebbségi életem egyik legbecesebb tapasztalata és élménye az, hogy saját hitemhez és egyházamhoz való törhetetlen hűséget és szeretetet mindig sikerült egybekapcsolni a legőszintébb testvéri szeretettel, együttérzéssel és együttműködéssel református és evangélikus magyar testvéreimmel... Mikor a felvidéki résszel Kassa magyar hazánkhoz visszakerült, első utam egyike tudatosan Debrecen volt; itt hallottam, hogy a román uralom alatt Erdély különféle hitvallású magyarjainak testvéri összetartása Erdély történelmének legszebb lapjaihoz tartozik. Ilyen lapokhoz szerény erőmhöz képest néhány betűt szintén hozzáírni: magyar katolikus papi életem legszebb feladatai közé számítom...“ Végül idéiktatjuk a tanulmányt összefoglaló következő hat pontozatot:

I. Államiságunkat és nemzetünket minden akár nyílt, akár burkolt támadás ellen erőteljesen meg kell védeni. Ennek legbiztosabb előfeltétele, alapja és eszköze: gazdasági és szellemi téren egyaránt virágzó nagyszámú és évről-évre növekvő széles magyar népi réteg. Ennek híján az egyébként legbőleesebb elgondolásokkal és intézkedésekkel sem erősíthető meg a magyar nemzet és magyar államiság.

II. Minél inkább sikerül egy államnak messzemenő szociális és egyéb berendezéssel és — hangsúlyozom — szociális szellemű bánásmóddal — a közjót, a legszélesebb rétegek anyagi és szellemi javát és emberségét megbecsülését biztosítani, annál jobban fogják az illető államot a más nemzetbeliek határon innen és határon túl megbecsülni, annál kevesebb okot vagy ürügyet találnak annak támadására, vagy elégedetlenségére.

III. A túsúrások politikája nemzetiségi tekintetben is a legrosszabb politika.

IV. Egy kanál mézzel több legyet lehet fogni, mint egy hordó ecettel. (Itt különben nem emberek légszerű „fogás“ áról van szó, hanem lelki megnyerésükéről.)

V. A rövidlátás, a más lelkébe való belenemgondolás, a nagyvonalúságnak és előrelátásnak hiánya nemzetiségi téren sokszor többet árt, mint akár a kötelességmulasztó hanyagság, akár a tudatos rosszakarat is. Korlátoltsággal, szűkkeblűséggel, nemzeti türelmetlenséggel Szent István országát felépíteni nem lehet.

VI. Fenti öt pont nem egymástól szétválasztva, külön-külön, hanem nagyvonalúan egymásbafűzve, egybekapcsolva érvényesítendő.

A Romániában élő magyar reformátusok között végzett missziói munkáról ad érdekes és hű képet Sillay István-nak, a konstancai reformátusok volt lelkipásztorának „Hazátlanok“ című, most megjelent könyve. A romániai magyar református misszió munkása elvezeti az olvasót regényszerű könyvével a konstancai, s általában a dobruzsai magyar családok otthonába és megismerteti azok életének gondjait és küzdelmeit. A „Hazátlanok“ című könyv megrendelhető a kiadónál: Sylvester Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság Budapest, XIV., Hermina-út 51. Ára 6 P.

Ablonczy Dániel: Így szól az Isten. Gyakorlati írás-magyarázat Amós próféta könyvéhez. Sárospatak-Budapest, 1943. Megjelent „A sárospataki főiskola kiadványai a gyakorlati teologia köréből“ 1. számaként. 120 lap. Szerző a sárospataki főiskola kiváló növendéke volt, jelenleg budapesti segédlelkész, aki dolgozata alapján a sárospataki főiskola teológiai magántanára lett. A mű tudományos bírálatába — éppen ezért — mi nem bocsátkozunk. Annyit azonban hadd mondjunk meg, régen és gyakorta hangzatos nehézsége az ígértetésnek a jó kommentárok hiánya. Nagy érdeme a szerzőnek, hogy ezen a nehézségen akár könnyíteni eszméltető tanulmányával. A próféta könyvének magyarzata közben jelen hit- és egyházi életünknek nem egy üszkösödő sebére, idült betegségére mutat rá bátor kiállással. Stílusa világos, okfejtése magyaros. Illusztrációs anyagát — a tudományos teológiai és népszerű egyházi irodalom mellett — a magyar népi iróktól is szívesen meríti. Komoly, mély szántású munka. Olvasóink figyelmébe szívesen ajánljuk. (E. M.)

K R Ó N I K A

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye legutóbbi közgyűlésének határozata a magyar lelki egység tárgyában.

11. kgy. 1943. szám.

20,791. ki.

Olvastatott a vármegye alispánjának az 1943. év március—májusi évnegyederől szóló jelentése.

Az alispáni jelentés tárgyalása során Dr. Rác Albert kir. közjegyző, a Református Egyetemes Konvent világi jegyzője, a Törvényhatósági bizottság tagja különös örömmel és elismeréssel emlékezett meg Kelemen Krizosztom pannonhalmi főpát úrnak — a katolikus és protestáns egyházak hitvallásai szerint különböző — de a származás, nemzeti történelem és életsors közösségével, valamint a boldogabb jövő minden érdekszálával egymáshoz kapcsolott *magyarság* lelki egységének, belső békéjének és testvéri együttélésének fejlesztése és állandó gondozása érdekében elhangzott fenkölt megnyilatkozásáról és kezdeményezéséről.

Amidőn erkölcsi világtrendünk és műveltségünk közös érdekeiért és pótolhatatlan alapjáért: a krisztusi gondolat győzelméért folyik a nagy világküzdelem, különös értéke és jelentősége van minden

olyan kezdeményezésnek, megnyilatkozásnak és mozgalomnak, amely a magyarságot mindannyiunk közös szent céljai érdekében békés, megértő és áldást hozó lelki egységbe kapcsolja össze.

Javasolja, hogy a törvényhatósági bizottság közgyűlése nagyrabecsülésének és együttérzésének kifejezéséül Dr. Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapát urat nemes kezdeményezéséért hálával és szeretettel köszöntse, egyúttal feljes együttérzéséről és erkölcsi támogatásáról biztosítsa.

Dr. Spett Ernő ny. polgármester, országgyűlési képviselő, th. vármegyei főjegyző örömmel üdvözlöi Dr. Rácz Albert felszólalását és indítványát s azt a maga részéről is elfogadásra ajánlja. Egyúttal javasolja, hogy a protestáns egyházaknak az egységmozgalomban tevékeny szerepet vivő egyháznagyjait: Dr. Ravasz László és Dr. Révész Imre református, valamint Dr. Kapi Béla evangélikus püspök urakat a törvényhatósági bizottság hasonló tisztelettel és szeretettel üdvözölje és megkezdett munkájuk folytatását a magyarság nagy céljai érdekében tőlük is bizalommal kérje.

Az elhangzott indítványoknak megfelelően a törvényhatósági bizottság meghozta az alábbi

VÉGHATÁROZATOT:

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye törvényhatósági bizottságának közgyűlése Dr. Rácz Albert és Dr. Spett Ernő felszólalásaiban foglalt indítványokat egyhangú lelkesedéssel magáévá teszi és elfogadja.

Ennek megfelelően Dr. Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapát urat, valamint Dr. Ravasz László, Dr. Kapi Béla és Dr. Révész Imre püspök urakat a magyarság lelki egysége érdekében kezdeményezett mozgalmukért nagyrabecsülésel és tisztelettel üdvözlöi és az egység megkezdett útján folytatandó munkásságukra a jó Isten áldását kéri.

Végül a törvényhatósági bizottság közgyűlése az alispáni jelentést elfogadja.

Erről a törvényhatósági bizottság közgyűlése:

1. Főtisztelendő és nagyméltóságú Dr. Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapát urat, Pannonhalmán;
2. Főtisztelendő és nagyméltóságú Dr. Ravasz László református püspök urat, Budapesten;
3. Főtisztelendő és nagyméltóságú Dr. Kapi Béla evangélikus püspök urat, Győrött;
4. Főtisztelendő és méltóságos Dr. Révész Imre református püspök urat, Debrecenben;
5. A vármegye alispánját, Szolnokon értesíti.

Kelt Szolnokon, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye törvényhatósági bizottságának 1943. évi június hó 21. napján tartott évnegyedes rendes közgyűlésében.

Jegyezte és kiadta:

Dr. Áts Ferenc,
vármegyei főjegyző.

Kossuth-teret kérnek Debrecennek. Mozgalom indult Debrecenben, hogy a Nagytemplom előtti széles utcarészt Kossuth nevére nevezzék el, mert Debrecen a Kossuth-

tal kapcsolatos 1849-es események révén vált világhíressé és mert ezt az utcarészt díszíti Kossuthnak a szobra.

Oláh Gábor-szobát rendez be a Déri Múzeumban Sőregi János múzeumigazgató, amelyet az elhunyt debreceni költő irodalmi és tárgyi hagyatékával rendeznek be.

A debreceni Kálvinisták Templomegyesülete zászlószalagot adott a „Debrecen” őrnaszádnak. 10 éve annak, hogy a Kálvinisták Templomegyesülete díszes nemzeti színű zászlót küldött a „Debrecen” őrnaszádnak. A küldöttséget, mely a zászlót az őrnaszádra vitte, megboldogult *Baltazár Dezső* püspök vezette. Most 10 év után, a Templomegyesület úriasszony tagjai zászlószalagot küldtek a „Debrecen” őrnaszád zászlójára. A zászlószalag fehér-kék színű, a hajdúság színeit képviseli. Csokorba kötött három ágán a következő himnusz áll: *„Istennel hazáért — 1933—1943. évfordulóra a debreceni Kálvinisták Templomegyesülete”*. A mai háborús viszonyok között — természetesen — szó sem lehetett arról, hogy a zászlószalagot az őrnaszádra vigye a Templomegyesület küldöttsége. Így az ünnepélyes átadás a hadtestparancsnokságon történt, amely az értékes ajándékot a legrövidebb idő alatt a „Debrecen” őrnaszádra juttatja, hogy ott lobogjon a debreceni református asszonyok hazafias érzésének kifejezőjeként a zászlórudján.

A Kollégiumi Diákszövetség közgyűlését Péter-Pál napján tartották meg a Kollégium Oratóriumában vitéz Dr. Bessenyei Lajos ny. tank. főigazgató elnöklésével, aki emelkedett szellemű megnyitó beszédében emlékezett meg Kormányzó Urunk 75. születésnapjáról. A Kormányzó Úr egykor szintén ennek az iskolának a növendéke volt. „Büszkék vagyunk, hogy egyik diáktársunkat emelte fel a sors a nemzet élére, a második ezredév megalapítására” — mondotta vitéz Dr. Bessenyei Lajos. A közgyűlés a Szövetség fővédnökének, vitéz nagybányai Horthy Miklósnak dísztáviratban fejezte ki hódolatát. Csobán Endre ügyvezető elnök a Szövetség halottairól emlékezett meg. Sor került a tisztikarban megüresedett helyek betöltésére. Társelnök lett Dr. Pattautyus Ábrahám Dezső ny. miniszterelnök és Dr. Juhász-Nagy Sándor egyházi jogtanácsos, az elnöki tanács tagja lett Csáky János földbirtokos. A lemondott Futó Zoltán helyett főtáskár lett Dr. Farkas Ignác, titkár Soós Gyula. választmányi tagok: Dr. Sarkady-Kesztyűs Lajos, D. Nagy Sándor és vitéz Úry Ferenc. Meleg szeretettel köszöntötték az 50 éves érettségi találkozóra összegyűlt öreg diákokat. A közgyűlés után bankett volt, amelyen Dr. P. Ábrahám Dezső ny. miniszterelnök Dr. Némethy Károly, volt külügyi államtitkárról, az első magyar szociálpolitikus államférfiről emlékezett meg. A tartalmas megemlékezést Csobán Endre köszönte meg s rámutatott arra, hogy Némethy Károly a Kollégium neveltje volt, amely évszázadok óta igyekezett kiegyenlíteni a maga kebelében a szociális különbségeket.

Debreceni „KIE-lányok”. Nagyon szokatlan ez a cím. Amikor először hallottunk arról, hogy a debreceni KIE-otthonban egy leánycsoport hétről-hétre összegyűl: kételkedve fogadtuk a híradást. A hír valóban bizonyult és megnyugvást hozott számunkra. Arról van szó, hogy a debreceni KIE-nek kellemes otthona van a város szívében, a régi postaépületben; a leányoknak pedig végkép hiányzik hasonló biztos és állandó helyiség. Így tehát a KIE-otthon vezetősége hetenként két este a nagytermet átengedte a leányok számára, akik ott kellő komoly felügyelet alatt s lelkes női vezetők irányításával összegyűlnek s végzik a maguk munkáját. A munka homlokterében természetesen a Biblia áll. Minden összegyűlés bibliárával kezdődik; utána következik önképzés, kulturális előadás; majd jótékony célú kézimunka. Legérdekesebb s igen áldott programmpont volt a múlt évadban az, hogy a KIE fiúcsoport által másfélévtized óta fenntartott utca gyermek napközi otthont a lányok több ízben meglátogatták; mindenik leány vállalt magának egy „keresztgyermeket”, azt a maga otthonába elhívta, megfürdette, megvendégelte, vigasztalta, lelkileg gondját viselte. Isten helyben hagyása sugárzik a debreceni „KIE-lányok” áldott szép munkája felett.

Munkatáborba szállt a debreceni református gimnáziumnak közel 60 diákja Pécsvárad mellett, a Mecsek hegységben. Szinte hagyományá vált a Kollégium fiai között, hogy a Dunántulnak ezt a pusztuló magyarságú vidékét látogassák meg nyaranként és elvígéik az Alföld egészséges magyar öntudatát. A tábor lakói a közelben fekvő 50 holdas mintagyümölcsös termésének betakarítását vállalták illő munkabéért, amelyből kitelik az egyhónapos

nyaralás minden költsége, sőt még meg is takaríthatnak belőle. A munkatábor legszebb napjai azok az egész- és félnapos kirándulások, amelyeket a hegyvidék szebb helyeire tesznek. A debreceni gimnázisták életrevaló vállalkozását örömmel adjuk közre olvasóinknak és óhajtjuk, hogy az minél több helyen követésre találjon.

Debreceni református diákok az óradnai munkatáborban. Hírt adtunk arról, hogy diákok számára országos munkatáborokat rendeznek Óradnán, ahol az ifjúság az üdítő nyaralás mellett fenyőszurok gyűjtését fogja végezni. A fiúk teljes ellátást kapnak ingyen, amellel 8—10 pengőt keresnek naponta. Így a kellemes a haszonnal kötik össze, mert napi 4—5 órai munkával jelentős összeget keresnek, ugyanakkor gazdasági életünk számára olyan értékes nyersanyagot gyűjtenek, amit eddig drága pénzen külföldről hoztunk be; szabad idejüket pedig testtel-lelkel felüdítő kirándulásokkal és egészséges sporttal töltik el. Mint értesülünk, Debrecenből is megy egy 150 személyes diákcsoport a munkatáborba. A résztvevők között több mint 100 református diák: gimnázista, tanítóképzős, polgárista stb. is szerepel. Abban a reményben, hogy e tábor hazafias vezetősége a résztvevő diáklíjúságnak a hasznos testi foglalkoztatás mellett a lelki életére is gondot visel, mi örömmel üdvözöljük az új Magyarország jövője érdekében indított eredeti, bátor vállalkozást és eredményekben gazdag munkálkodást kívánunk.

Szakrendszert a népiskolákba! Figyelemreméltó gondolatot vetett fel a „Debrecen” július 4-i számában *Szabó Károly* debreceni református népiskolai igazgató, iskolaszéki előadó. Szerinte a népiskolai tanítás főproblémája a *szakosítás*. A tanítótól, különösen a népiskolának VIII. osztályra való kiépítése óta, nagyon sokat kívánunk. Ügyszólván mindenhez értenie kell. — Akármilyen lelkiismeretesen dolgozik is a tanító, lehetetlen tőle azt kívánni, hogy mindenben kiváló legyen. Éppen ezért nagyon fontos lenne, hogy a népiskolákba is bevezessék a szakrendszert. Vidéken természetesen erről nem lehet szó, de olyan helyen, mint pl. Debrecen, ahol 98 tanerővel dolgozik a református népiskolai oktatás, ezt könnyen meg lehetne valósítani. Minden tanító azokat a tárgyakat választhatná, amelyekhez a legnagyobb kedve van, amelyekhez a legjobban ért. Egyelőre a művészeti tárgyak szakosításáról lehetne szó, mert ezek azok, melyeknek tökéletes átadási készségét igazán nem lehet mindenkitől megkövetelni. A szakosítás bevezetése mellett egy tanítónak sem kellene kényszer-munkát végezni. Viszont nagyobb tér nyílnék arra, hogy a gyermek egyéni képességei, hajlamai felszínre kerüljenek. Mi az érdekes gondolatot kommentár nélkül adjuk közre és az illetékesek figyelmébe ajánljuk.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a *Debreceni Protestáns Lapban* közé kell tenni és a **Kiadóhivatal** címére (Debrecen, Kálvin-lér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65.) kell beküldeni.

Hirdetési díj szavanként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

A **tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától**, 3088—1943. szám.

Pályázatot hirdetnek a debreceni Diakonisszaintézetben szeptember 1-ével betöltendő nevelőnői állásra. Pályázhatnak belmissziói gyakorlatot igazolni tudó okleveles tanítónők.

Fizetés lakbérrel kívül annyi, mint a vele szolgálatban egyidős református tanítóké, megfelelő előlépéssel, nyugdíj-ja, továbbá egyszobás lakás és intézeti ellátás. Férjhezmenetele esetén állásáról lemondottnak tekintetik és nyugdíjára sem tarthat igényt.

Felszerelt pályázati kérvények augusztus 5-ig adandók be a Diakonisszaintézet Igazgatóságához, Debrecen.

Debrecen, 1943 július 12.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Békés református gimnáziumánál elsősorban magyar-latin, másodsorban latin-német, magyar-német, vagy latin-történelem tanszékre *helyettesi* minőségben, a szabályszerű illetményekkel pályázatot hirdetünk. Pályázhatnak protes-

táns vallású tanárok vagy tanárjelöltek, férfiak vagy nők. A megválasztott tanár internátusi felügyeletért teljes ellátásban és külön díjazásban is részesül. Megfelelő szakos tanárnak véglegesítésre kilátása lehet. Pályázók a békési református gimnázium igazgatótanácsához címzett folyamodványukat — melyben életkoruk, vallásuk, családi állapotuk, magyar állampolgárságuk, hazafias érzésük és megbízhatóságuk, végzett tanulmányaik, képesítésük, katonai viszonyaik, esetleges eddigi szolgálatuk, a zsidótörvény értelmében származásuk okmányokkal igazolhatóak — 1943. évi augusztus 10-ig a békési református gimnázium igazgatóságához küldjék be. Az állás szeptember 1-ig elfoglalandó. Karácsony András s. k., az igazgatótanács és fenntartótestület elnöke, dr. Tokay Lajos igazgató.

Ajak református egyházközsége pályázatot hirdet *kántorlanítói* állásra. Javadalom 11 kat. hold szántó, lakás, kert természetben. Kötelességek: 8 osztály tanítása, kántori teendők végzése. Nők is pályázhatnak. Határidő 21 nap.

A **esengerbagosi református egyházközség** pályázatot hirdet egytanerős iskolájánál megüresedett *kántorlanítói* állásra. Javadalom: 18 köblös forduló, 2 köblös lápi, 400 □-öl foglár szántóföld; 10 vékás kaszáló, 3-5 legettetési jog; 12 q búza; 12 köbméter tűzifa beszállítva; minden tanuló után egy csirke. Földek adóját egyház fizeti. Fordulási földeket egyház közmunkával megszántatja, s tanító által adott maggal bevetteti. Megfelelő lakás. Törvényes stóla. Kötelesség: egyházi törvény s szolgálati pragmatika utasításai szerint. Penti javadalom 549 P-re van értékelve állami fizetésekiegészítés alá. Határidő 21 nap. Állás jogerőre emelkedés után azonnal elfoglalandó. Pályázatok Református Lelkészi Hivatal Csengerbagos, Szatmár m. küldendők.

A **fényeslitkei** (Szabolcs m.) református egyházközség 21 napi határidővel pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *II. sz. tanítónői* állásra. Fizetése és kötelessége törvénytörvényes. Pályázati kérvények kellőleg felszerelve Református Lelkipásztori Hivatal, Fényeslitke címre küldendők. Kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

A **hiripi református egyházközség presbitériuma** 21 napos határidővel pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *kántorlanítói* állásra. Javadalom: 18 kat. hold szántóföld, 12 q búza, 12 m³ tűzifa, minden iskolásgyermektől 1 ölőcsirke és egy véka csövestengeri, évi 200 pengő, lakás, kert természetben, stóla, államsegély. A javadalmak után járó adókat az egyház fizeti. Az iskola egytanerős. Nők is pályázhatnak. Kellően felszerelt kérvények válaszbélyeggel a Lelkészi Hivatalhoz, Hirip, Szatmár m. küldendők. (Hirip Szatmárnémetitől 11 km. autóbusz- és vicinálisvonal-járat 4—6 km távolságra van.)

Kaba református iskolaszéke pályázatot hirdet teljesen osztott népiskolájánál újonnan szervezett, *XIV. sz. tanítói* állásra. Javadalom: törvényes lakbér és készpénz. Kötelessége: a reábizott osztály vagy osztályok vezetése, leány-cserkészcsapat és leánynekkar vezetése, belmissziói munkában segédkezés. Pályázati kérvények a Szolgálati Pragmatika 136. §-ában meghatározott okmányokkal és orvosi bizonyítvánnyal szerelendők fel. Származás igazolható. Okmányok eredetiben, vagy közjegyzőileg hitelesített másolatban csatolandók. Pályázati határidő 21 nap. A választás jogerőre emelkedése után az állást azonnal el kell foglalni. Korteskedés kizáró ok. Csak nőtanítók pályázzanak. Kérvények ajánlva, megcímzett és ajánlott visszaküldéshez bélyeggel ellátva, Református Lelkipásztori Hivatalhoz, Kaba küldendők.

Kisnamény református egyházközsége pályázatot hirdet újonnan szervezett *II. sz. tanítói* állásra. Pályázati határidő 21 nap. Pályázhatnak férfiak és nők. Fizetése és kötelessége törvénytörvényes. Kérvények Református Lelkészi Hivatalnak, Kisnamény, Szatmár m. küldendők.

A **kisvárdai református egyház** pályázatot hirdet az elhalálozás folytán megüresedett *kántorlanítói* állásra. Javadalom: három szoba, fürdőszobás lakás, 13 kat. hold 1028 négyszögöl föld, stóla (13 értékegység), évi 160 P belmissziói díj, kertvátság, 20% helyi hozzájárulás és fizetésekiegészítő államsegély. Földek adóját egyház fizeti. Kötelességek: presbitérium által kijelölt osztályok tanítása, összes kántori teendők, vegyes-, férfi- és gyermekkar vezetése, ifjúsági egyesületi munka, belmissziói, egyház-

társadalmi teendők. Állás azonnal elfoglalható. Pályázati határidő augusztus 5. Református Lelkészi Hivatal, Kisvárdá.

Nagyrábé református iskolaszéke pályázatot hirdet hattanerős iskolájánál *IV. sz. tanítónői* állásra, továbbá nyugdíjazástól feltételezetten *III. sz. tanítói* állásra. Mindkét álláson fizetés és kötelesség törvényes. Pályázati határidő 21 nap. Állás szeptember 1-én elfoglalható. Szabályszerűen felszerelt pályázatok válaszbellyel Református Iskolaszék, Nagyrábé, Bihar m. címre küldendők.

Nádudvari református egyházközség pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra. Fizetés: törvény szerinti. Lakás: természetben, megfelelő. Kötelesség: díjlevél szerint. Kántori teendők végzéséért külön díjazás és kántori stóla jár. Helyben villanyvilágítás, egész községben járda, vasútállomás. Község lélekszáma 11.000. Állás azonnal elfoglalható. Pályázati határidő: 21 nap. Iratok Református Lelkészi Hivatal, Nádudvar, küldendők, válaszbellyel.

A **nyüvedi** református egyházközség pályázatot hirdet a szervezés alatt álló *II. sz. tanítói* állásra a következő feltételek mellett: I. Javadalom: a) 140 P évi fizetés az egyház pénztárából, a többi államsegély. b) Amíg megfelelő lakás épül, törvényes lakáspénz. II. Kötelesség: a reábizott osztályok vezetése az egyházi és állami törvények s rendelkezések szerint. Megválasztandó tanító(nő) állásában a szervezés befejeztével erősítették meg, ami csak formális kikötés. Megválasztandó javadalmazása július elsejével kezdődik. Pályázati határidő június 27. Pályázat: Református Lelkészi Hivatal, Nyüved, Bihar megye címen.

A **piskolti** református egyház az 1943—44. iskolai évre *hegyteljes férfi- vagy nőtanítót* keres, részben osztott felsőbb osztályok tanítására. Fizetés: az állam által meghatározott közpénz és természetbeni lakás. Piskolt, 1943 július 7. Bakos József református lelkész.

Sonkád (Szatmár m.) református iskolaszéke pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra. Határidő: augusztus 5. Fizetés: Három szoba, konyha, előszoba lakás, udvaron konyhakert, nyári-konyha, istállóval. Kézpénz: 243 P. Föld: 18 kat. hold szántó, rét és legelő. Jelenleg hasznosított 27 q búzáért. Tízifa: 20 köbméter. Búza: 16-72 q. Stóla. Értékegység: 52. Államsegély. Kötelesség III—VI. vegyes o., továbbképző vezetése. Kántorság, belmissziói munkákban segédkezés, szükség esetén lelkész helyettesítése. Iskola kéttanerős. Autobuszállomás. Okmányolt kérvények válaszbellyel iskolaszéki elnök címére küldendők.

Szatmáreseke református egyházközség a Debreceni Protestáns Lap június 13. számában meghirdetett pályázatot 21 nappal meghosszabbítja.

Tiszaróti református egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra. Kötelessége a rábizott osztályok vezetése, kántori teendők ellátása, énekvezetése (2 manuális új villamos-orgona), belmissziói munkákban segédkezés. Javadalma: Megfelelő államsegély, föld 36 értékegységben, új lakás, kert. Az iskola négytanerős, sok mellékes lehetséges. Hajó-, autobuszjárat, orvos, gyógyszerár. Pályázati határidő a lap megjelenésétől számított három hét. Pályázók bemutatkozása ezen idő alatt bármikor önköltségen. Keresztlevelével működési bizonyítvány csatolandó.

Újfehértó református egyházközsége pályázatot hirdet teljesen osztott népiskolájában lemondás folytán megüresedett *VIII. sz. tanítói* állásra. Javadalom: törvény szerinti fizetés, lakás vagy lakbér. Kötelessége: a rábizott osztály vezetése, belmissziói munkában való részvétel és kántor helyettesítése. Orgonista-kántori oklevéllel rendelkező férfitanítók előnyben részesülnek. Az állás 90%-ban államsegélyes. Pályázati határidő: hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Állás a választás jóváhagyása után azonnal elfoglalható. Szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények válaszbellyel Református Lelkészi Hivatal, Újfehértó címre küldendők.

TARTALOM:

Konez Zoltán: A lelképásztor és a háború
Ós-Székely: Milyen legyen az új Énekeskönyv?
Irodalom — Krónika — Pályázati hirdetmények — Hirdetések

Könyvújdonságokat

„Méliusz”
könyvkereskedés

már a megjelenés napján szállít

DEBRECEN,
Ferenc József-út 26.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Piac-utca 45—47. Telefon: 23-70, 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL.

DEÁK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő és papiszabósága. **Hódmezővásárhely**, *IV. Feleki-u. 46. szám.*
Az országos híró Szántó I.-nek 1935 óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készítik ORLE-formába szövetselyempalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt. Régit felújítok. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Úrakkal nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Ellismerő és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálok. Pontos időben, portómentesen szállítok ellismert finom anyagokból és szép munkával. Református Iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!

RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó templomépítési, tatarozási és tervezési vállalkozó tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen szolgál, helyszínre leutazik.

Kálvinista cég!

Vállalatj. összegének 2—5%-át a református lelkészárva javára adja. Számos ellismerő és kintutató bizonyítvány.

Tiszalök.

Postafiók 11.

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS

**PAPI
PALÁST
ÉS SÜVEG
KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDŰ
KIVITELBEN
FÉNYES
ILONA
RIMASZOMBAT**